

מן היהודים, שרצו לעלות לישראל, לא יכלו לבוא. ואילו אותם שלא היו מקרים סוציאליים לא גילו כל נכונות לבוא לישראל: העשירים נשארו במארוק. ממשלת מארוק, בת ישי שר יהודי, הבטיחה להם שיוון מלא, קיימה עד כה הבטחה זו.

הגל שלא הגיע. בפעם השניה התעררה הבעיה לגבי יהדות מצריים. כאשר נודע לראשונה על רדיפת היהודים בידי ממשלת עבד אלנאצר, היה ברור כי גל עצום של פליטים עומד להציף את ישראל. הוא לא הגיע.

מה קרה? למרות ידיעות הבהלה, נסתבר כי כמעט כל היהודים שהורשו להישרא במצרים העדיפו לעשות זאת. ואילו גדולה: אלמוני גנב את השופר. הידיעה הרעילה את העתונות. הודעה רדמה הודעה. כהנא עצמו מנה אל לבו היהודי הרחום של הגב. הארץ כולה דאגה לשופר הקטן.

כשהגיע המסע לשיאו, נמצא לפתע השופר. הוא הוחזר בארץ כלא למקום ממנו נעלם, בחשכת לילה. איש לא ידע איך. אולם שוב הקדישה העתונות מקום נרחב לשופר. לא נשאר איש שלא שמע עליו.

מפתח הזרז בלירה. בפעם אחת ביקר בארץ החזן משה קוסוביצקי, לשעבר חזן בית הכנסת ברחוב סלומצקה בירושלים. בקבלת הפנים לכבודו קם גואם אחרי גואם, נשא גואם שגרת. האחרון היה שמואל זנוחל כהנא. גואמו שלו לא היה שגרת.

בניסוח דרמטי הוציא מכיסו מפתח גדול וחלוד. רמעות עלו לעיני המסובים לשמע הסיפור: יהודי אלמוני התפרץ בכי לה גשום וסוער לדירתו של כהנא, סיפר שהיה האיש האחרון שביקר בבית הכנסת ברחוב סלומצקי לפני השמדתו בידי הנאצים. הוציא את המפתח מן המנעול. הוא ביקש את כהנא לשמור על המפתח ולמסרו לאיש הראוי לכך.

הסיפור היה ברור: כהנא הגיש את המפתח באופן חגיגי לקוסוביצקי, כאדם הראוי לכך. היה זה רק אחד הערכים ההיסטוריים שנוצרו על-ידי כהנא ביד אמן.

מתי מת היטלר. ככל תועמלן טוב, ידע כהנא שאין להסתייג ממלאכת הקודש אף ליום אחד. נושא התעמולה חייב להיראות לעיני הקהל בלי הרף. לכן, אף שרק החודש היסע כהנא במאמר גדול בשבועון סיים (שהכתיר אותו ל"שר היה תות של ישראל"), יצר שוב ידיעה מרעירה.

היא הופיעה תחילה בידיעות אחרונות, בעמוד הראשון: "מיסמן סנסציוני, השופר אור חדש על פרשת התאבדות של היטלר בסוף מלחמת העולם השנייה, נתגלה בירר שלים. בין הספרים שמשרד הדתות קיבל לאורו, הן כי הצלת ספריות מהגר לה. נמצא גם ספר נאומי של היטלר שהוצא במינכן.

בשער הספר הקדשה בכתב ידה של א. בראון, מזכירתו ואהובתו של היטלר, הנושאת את התאריך 7.5.45... עד כה היה יום ה'ס' באפריל מקובל כיום התאבדותם של היטלר ואחיה בראון.

מקור הידיעה היה, כמובן, שמואל זנחיל כהנא. הוא הבריק מיד את הידיעה למסדת בינלאומיים ולהיסטוריון הבריטי שחקר את מותו של היטלר. ידיעות ארוכות יותר הופיעו גם בעיתונים ישראליים אחרים. רק פרס אחד שונה: ההקדשה לא הייתה כתובה בידי אחיה בראון, אלא ארנה בראון.

אשת המפתח בברוקלין. הסיפור היה יכול להפוך לסנסציה בינלאומית. אך למ אצל הבקאים בפרשת מותו של היטלר, עורר רק חיוך ספקני. מיטב החוקר יום סיפלו במוחו של היטלר, בבונקר של משרדו, כמעט לא השאירו שמץ של ספק ביחס לפרטים: הפיצר ירה באחיה בראון, אשתו החוקית, ובעצמו. אחר כך הוצאו הגופות על-ידי גאמנוי לחצר בשבת הוצאו צלה, נשרפו כליל בעזרת כמה פחים של נפט.

בבונקר לא היה שום אדם בשם "ארנה בראון". העיד משה תבור, פרשן דברי משהו מחוסר טעם חמד לצון... הידיעה, שיש לה ריח סנסציוני וול, הוברקה על-ידי כתביהון לעולם, ועתה צוחקים על חשד בוננו בכל רחבי תבל... אולם אפילו ביקורת חריפה זו לא יכלה לייאש את שמואל זנוחל כהנא. הוא לא הכחיש שמסר את הפרטים לכתביהון. אולם, שאל בתמימות המנין הבטחון שלא הייתה גם ארנה בראון אחת בבונקר של היטלר? מהמנינות שהגיעו אלי בענין זה

נאשם שטיינברג (מרכז) עם אשתו ופרקליטו
עבודה ברפת

שטיינברג ומכר ותיק
— מ.ל. סיבה לאומית

החקירה הראשית של העד הראשון היה תה קצרה. התובע, צורדין דוד שור, סגנו של פרקליט המבחן, היה סבור שעל סגן מפקח מחוזי יוסף זיכר להישאל את העדות שמסר הנאשם בעת חקירתו במש"טרה, וזה לא הסניגר, שמואל תמיר, סבר אחרת.

זינגר, שענה לשאלות התובע בבטחון מופר, היה בטוח פחות בדבריו בעת חקירתו על-ידי תמיר. הוא לא הצליח להיזכר, לישל, אם חקר או לא חקר את שטיינברג בענינו של עמים בן גוריון, ואם שאל אתו או לא שאל אותו אם ניהל תעמולה לטובת הציונים הכלליים בכפרי המושלש.

תקלות נוספות לזכרוננו של קצין המש"טרה הגביה, בעל השפם המודוש, ארעו כשתמיר רצה לדעת אם אמנם חקר זינגר את שטיינברג בדבר הידיעות ששטיינברג היה מספק כביכול למשרדו של תמיר עצמו. זינגר גם לא ידע כלל, ש"מפקח הכללי של המשטרה, יחזקאל סחר, הודיע עלצנות על שערן זה, שנמסר כביכול כמתנת שוחד לזאב שטיינברג.

פרטים אחרים, שזינגר לא ידע עליהם, היו חשובים לא פחות. הוא לא ידע אפילו שאחמד שומלי, לו הוצא רשיון החלפת מקום המגורים בהמלצתו של שטיינברג, היה מדיע משטרה חתיק. כמובן, לא ידע גם שאחמד שומלי עבד בשביל המשטרה שנים רבות, סיכן את חייו בתור דמויות יד-ספור.

המושל מתחשב בקצינים. עמור אל טובבו, נציגו של המושל הצבאי במד שילש הצפוני, ידע יותר. חלק מן הדיעות שסיפק בעדותו לבית-המשפט היו מענינות מאד. שובבו סיפר על דרכי עבר ותו המינהלתית בשעת הוצאת תעודות כניסה ויציאה לאיוורים הסגורים, העיד על אופן הטיפול בבקשתו של אחמד שומלי, שהיתה שגרתית ביותר.

לדבריו, לא ראה כל פנים במכתב ההמלצה שזאב שטיינברג צירף לבקשתו של שומלי, להשתיק את מקום מגוריו ליפו. לבקשתו של תמיר סיפר העד לבית המשפט על קצינים אחרים של המשטרה, שהמליצו על בקשות דומות, מטעמים ארשיים ביותר. ביניהם:

● המפקח מנחם מיטל, ממשרתת חד-רה, שביקש מן הממשל הצבאי להתיר את יציאתו של סעיד א-יחיידי מהרפת. הבקשה היתה חיונית ביותר למשטרת ישראל. סעיד מוזס כשלידיו ברפת הפי רות של מיטל אחרי, בנו של המפקח.

● קצין משמר הגבול, עובדיה דובר-נצקי, ביקש את עזרת המושל בהוצאת רשיון למחזור עבדול כרים בן 13. גם כאן הסיבה היתה לאומית: ממוזר עובד במשקו של הקצין במושב בתי-שלמה. "כר-גיל", העיד, שבו, "אין מתירים יציאתם של נערים שאין בידם תעודות זהות, אך במקרה זה, התחשבתי בעובדה שהמבקש הוא קצין משטרה."

עוד משפט. עדותו של שובבו היתה מאלפת גם בנקודות אחרות. מסעם לפעם, הופתעו הנוכחים באולם לשמוע פרטים נוספים על דרכי פעולתו של הממשל רצי באיוורים הערבים הסגורים. לשאלר תו של תמיר, הודה העד כי אין שום תקנות כתובות בדבר הנוהל של הגשת בקשות יציאה מן האיוורים הסגורים, והת עדות שיש להגיש בקשר לכך. "יש נוהל פנימי של הממשל", אמר שובבו.

כאשר נפסקה הישיבה הראשונה של המשפט, נראה היה כאילו התבהרה מעט מטרות מנישי המשפט נגד הקצין שלא רצה לשתוק, נוכח הדחמו מסעמים לא כל כך משטרתיים.

לעומת זאת הולידה אותה ישיבה מש-פט נוסף:

תמיר הגיש לבית-המשפט גליון אישום, המכיל חמשה פרטי אישמה נגד עד הת-ביעה הראשון. העד: יוסף זינגר, סגן מפקח מחוזי, ראש הענף הפלילי במטה מחוז המרכז. האשמה בכל חג שתי הפרטים: מתן עדת שקר. העונש המקסימאלי הצפוי, במקרה זה, ורשעה: שבץ שנות מאסר.

אם ירשה היועץ המשפטי לבית המשפט לקבל גליון אישום זה, יהיה משפטו של זאב שטיינברג נגד יוסף זינגר הריבוע במשפטים הנלווים למשפט הגדול.

● מאחר שכתב האישום הוא נגד קצין משטרה, חייב מנישו לקבל תחילה היתר מיוחד מחיועץ המשפטי של הממשלה.

מתייצבת לרישום מוקדם. טען בפני הדי שופטים העליונים אולשן, זילברג ולגור, "היא עדיין איננה יוצאת צבא. בפני החוק, רק בת 18 היא יוצאת צבא. משום כך, חובת ההוכחה הדתית עדיין איננה חלה עליה בשעת ההתייצבות המוקדמת, והיא רשאית להוכיחה עד ליום התייצבותה במחנה הקלט."

היועץ המשפטי לא הכחיש בתשובתו את הטענה, הסתפק בהסברה כי תקנותיו של שר הבטחון נועדו להקל על מעמדת הדי, יום, להסדיר שלבים שלבים, למען הס-דר. על כן, לדעתו, נחשב תאריך הרישום המוקדם, למעשה, כתאריך הקובע לגבי כל הפ רמליות הקשורה בחיול.

השופטים קיבלו את טענת דינאי, הרור לשחרר את הבחורה משרות. ריימונד ואביה פנו בשבחה חזרה לביתם. הם לא התעניי יינו במיוחד במבוכה שהטילו בלשכות הדי יום, אשר מעתה לא ידעו כמה מבין הבחורות שנרשמו כחייבות גיוס אמנם יר-מיעו בקלט, וכמה מהן יתחמקו ברע שלפני האחרון ממדי התאקיי.

פרשת שטיינברג

עדים מזפרים

המשפט הגדול — בירור תביעתו של עמוס בן גריון, נגד שורת המתנגדים נדחה למחצית פברואר. בינתיים התנהל השבוע בבית משפט השלום בתל-אביב משפטו של זאב שטיינברג, הנאשם על-ידי היועץ המשפטי לממשלת ישראל במתן עזרה לאורח ערבי, תושב המושלש, להוציא רשיון העתקת מגורים בטענות שחא. היתה זו רק אחת מהסתעפויותיו הקטנות של המשפט הגדול.

אחמד שומלי, הדמות המרכזית במשפט שטיינברג, הסתובב במסדרון. יחד איתו חיכו בסבלנות יותר עדי התביעה, שוטרים וקצינים. רובם הורידו בבושה את ראשיהם, כשהגיע זאב שטיינברג לאולם בית המשפט, נכנס ישר לאולם המשפטים של המשפט מינה שומלי. האולם היה מלא וגדוש. הקהל: בלשים לשעבר, בלשים בה-עיתניים וערכי-דין.

יש לי רושם שמתייחסים להקדשה זו באופן רציני."

הרצינות היתה מוטלת בספק. מה שלא היה מוטל בספק הוא ששוב וזה שמואל זנוחל כהנא לשפע של פרסומות.

צבא

לא מאוחר מדי

כאשר הופיעה ריימונד יצחאק בלשכת הגיוס, היה לה בטחון מלא כי תשחרר משרות צבאי. ברשותה החזיקה אישור מה-רב סעדיה עבדוני מפתח-תקעה, והצהרה בשב עה בנוכחות שני עדים, שאישורו כי הינה דתית, שומרת מצוות. לפי חוק שירות הבטחון, היה ערכם של מיסמכים כאלה כערך תעודת שיתרוור מהצבא.

אך לריימונד, חושבת יד המעביר, ליד תל-אביב, חיכתה הפתעה לא נעימה. מנהל לשכת הגיוס המחוזית ביפו טרב להביאה בפני ועדת הערעורים. הנימוק: ריימונד התייצבה מאוחר מדי. אביה של הצעירה, שלא מלאו לה עדיין 17 שנה, סבר אחרת. "אין זה יכול להיות שזה מאוחר מדי, אם היא עוד לא צריכה ללכת לצבא?" שאל בעקשנות. הפקידים הסבירו לו כי חובת הוכחת דתיותה חלה על בתו בעת הרישום המוקדם, שנה או חצי שנה לפני הגיוס הממשי.

משה יצחאק הוקן (70) פנה לעורכר-הדין מאיר דינאי ויצחק לוי חם הגישו בקשה לצו של תנאי לבית-הדין הגבוה לצדק.

הרגע שלפני האחרון. לפי חק-שר רות הבטחון, יוצאת צבא הם כל בחור או בחורה שהגיעו לגיל 18 ונמצאו כשרים על-ידי המוסדות הממשלתיים והרפואיים ה-מתאימים לשרת בצבא הגנה לישראל. בת-קנות שפירסם שר הבטחון על סמך חוק זה, נאמר שלשכות הגיוס יקראו לבחורים ובחורות בגיל 17 עד 17 וחצי שנה, לדי-שום והתייצבות מוקדמים. ישוחררו משיר-רות רק אלה שהיוו בלתי-כשרים לו מסיבה רפואית, אישית, משפחתית או דתית.

מצוין בחוקים ובתקנות אלה, צלה עורך הדין דינאי לירושלים. כשהבתורה